
Heismontøren

4 - 93

STORTINGSVALG 1993

AP

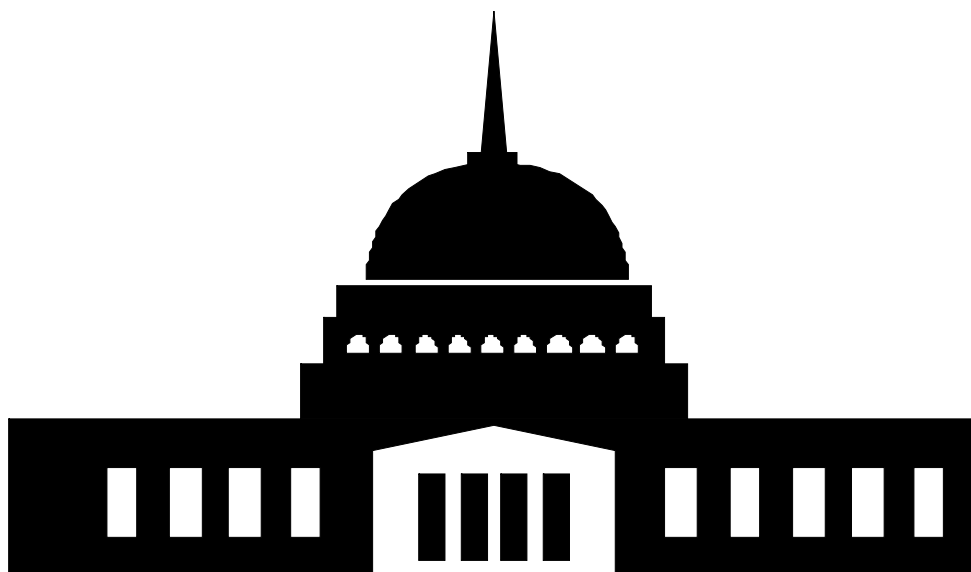
HØYRE

RV

FrP

SP

?

HEISMONTØREN
Nr. 4 AUGUST 1993
ÅRGANG 25

Medlemsblad og talerør for
Heismontørens Fagforening
Utkommer 6 ganger årlig

Redaktør : Vidar Holm
Red.komite : Bjarne Sælen
Red.komite : Bjørn M Eggen

Redaksjonell adresse :
Heismontøren
Heismontørens Fagforening
Storgt. 38 , 0182 Oslo
Telefon : _____ 22 20 82 82
Telefax : _____ 22 36 13 55

Sats, layout og foto ; HMF
Innholdet kan fritt gjengis når
kilde er angitt.
Trykk . Falch Hurtigtrykk Oslo
Opplag 900
Redaksjonen avsluttet :29. August

Neste nummer : medio Oktober

Leder'n

Politisk Valg

HMF har besluttet å utvide aksjonsgrunnlaget sitt, ved å gå ut i felles kamp mot den markedsliberalistiske politikken som mer og mer får råde i samfunnet.

Dette tror jeg vil være en klok beslutning. Det vil i mye større grad synliggjøre den problemstilling fagbevegelsen er oppe i, og som Forskrift om Faglig Utdanning (FFU) er en del av.

Det er fortsatt uenighet imellom de "faglærte" og El-tilsynets direktør med NELFO ved sin side, om hvordan makta om kunnskapen skal fordeles.

Etter streika i juni, gav KAD signaler til at det skulle nedsettes en referansegruppe som skulle ta for seg det avsluttende arbeidet med forskriften og veiledningen til denne. Statssekretær Erik Orskaug lovet sågar at vi skulle få delta. Men hva opplever vi? Det blir avholdt et møte den 8. juli d.å, hvor en representant for NEKF og fem representanter for arbeidsgiverne er tilstede. Hvis dette er direktøren i El-tilsynets oppfatning av hvordan demokratiet skal råde i den videre utviklingen i referansegruppa, blir det politikernes ansvar å fortelle personen hvor skapet skal stå! En slik handling bærer preg av stor arbeiderfiendlighet.

Til stor glede har grunnplanet i mange av NEKF's elektrikeravdelinger begynt å ta affære. Noe som vil gjøre sitt til at vi i større grad kan slåss om et rettferdig resultat, i tråd med intensjonene i et allerede fremtidsrettet fagopplæringsssystem.

Slik motparten nå fremstiller sine synspunkter, i møte i referansegruppa den 17. august d.å, kommer det klart frem at El-tilsynet og NELFO ønsker en internkontroll etter "bukken og havresekken" prinsippet.

Med vandring mellom fagene uten å avlegge fagprøve, blir det tydeligere enn noen gang at for dem er det å tilfredsstill profitten mye viktigere enn å ivareta sikkerhet, miljø og helse. Angrepene på elektrofagene gjennom fjerning av kngl. res. og opprettelse av nye liberaliserende forskrifter for elektrofagene, må sees i sammenheng

Bilde 1

med alle de andre angrepene fagbevegelsen i dag opplever.

Eksempler som oppsigelsene ved SAS-hotellet i Oslo og Rosenberg Verft i Stavanger, nedleggelse av ABB i Sarpsborg og for ikke å glemme streika ved Tollpost Globe, samt alle de andre tilfellene av "fagforeningsknusing" vi ikke hører om, utgjør en bevisst politisk holdning som fagbevegelsen må reise seg imot.

Arbeidervernloven opplever på sin 100-års dag å gå mange tiår tilbake i tiden. Sysselsettingsutvalg blir nedsatt til å tilfredsstill hvem?

Reformer i skoleverket settes iverk med drastiske tiltak, som blant annet utelater grunnleggende holdninger til å verne om de svakeste gruppene i samfunnet. Nåværende lærlingeordning skal avskaffes. Skal de "skoletrøtte" for fremtiden ivaretas av næringslivets "fadderordning"?

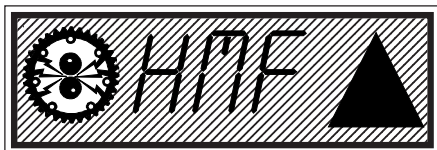
Felles for de fleste av disse utspillene er at grunnplanet i fagbevegelsen og de berørte arbeidstakerorganisasjoner har store innvendinger. Enten i form av at det er reelle motsetninger, eller at de ikke er tatt med i råd om forandringene. Og dette skaper selvfølgelig en negativ holdning, samtidig som vi vet at de regjerende makter høster stor applaus fra våre næringslivsledere.

Hva kan vi gjøre?

Jeg har ingen tro på forandringer før grunnplanet får større innflytelse i form av et reellt flertallsdemokrati, hvor forbundsledelsen må innrette seg etter medlemsmassen i en praktisk hverdag. Arbeidsfolk har ikke tid til å vente på Carl I Hagen som statsminister. Da vil det ikke bare være lovforbud mot fagforbund, men en passivisert medlemsmasse som har funnet ut at "ikkeno" nytter.

Så la oss stå sammen nå!

29. august -93 P.A.Salo

Innhold

Heismontøren	1
LEDERN	2
NYTT FRASTYRET	3
Tilbake i jobb	3
Referat EI-konferansen	4
INTERNKONTROLL	6
DEN FLEKSIBLE BEDRIFT	7
MERLIBERALISERING	8
Fagoppl.planer Ref.-94..	9
RV's Sysselsettingsprogram	10
Om Rasisme	11
Dementi	12
Øko-ismer	12
FIRMAIDENTITET	13
PRESSEKLIPP	14
20 Spørsmål	15
RYKTEBØRSEN;	15
Telefonnumre til Heismontørens Fagforenings kontorer	16

GODT VALG

NYTT FRA STYRET

TILBAKE I JOBB

Etter nesten 2 år i arbeidsledighet etter konflikten på Sanne Heis A/S, er Arild Schøne endelig tilbake i arbeid. Fra den 12. August er han ansatt i Oslo Heisbedrift som montør. Heismontøren gratulerer og ønsker lykke til i den nye jobben.

HEISULYKKE

En dame fikk kappet av fingertuppene idet heisdøra smalt igjen over hånda hennes fredag den 21. august. Heismontøren kjenner ikke til detaljene rundtulykken, men regner med å komme tilbake til saken når vi kjenner flere detaljer.

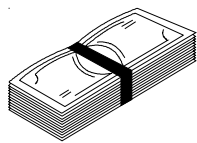

STØTTE TIL KOSOVO

Medlemsmøte i Oslo vedtok den 25. august å delta i demonstrasjon mot utkastelsen av Kosovo-Albanerne på Youngstorget Torsdag 2. september kl. 1800. Møtet bevilget også 5000,- kroner til Støttegruppa for Kosovo-Albanerne. Pengene vil bli brukt til annonsering og drift av kirkeasylter.

Vi har altså vedtatt og stille med fana på denne markeringen. Så derfor;

**YOUNGSTORGET 2. SEPTEMBER
KLOKKEN 18.00
MØTOPP**

NOR-HEIS KONKURS?

Det har i den siste tiden versert endel ulike negative rykter om Nor-Heis. For å si det kort, ryktene om Nor-Heis's snarlige konkurs og død er betydelig overdrevet. Det var en tid problemer med den daglige driften, men dette er det ryddet opp i etter at det ble foretatt en omfattende omorganisering i ledelsen. Nor-Heis går i dag med overskudd og fremtida er lys, kamater.

Fritjof Johannson

SITUASJONEN I BRANSJEN

Det er i dag 4 mann uten arbeid i Oslo. Dette er 2 montører og 2 hjelpere. Alle 4 har vært ledige siden oppsigelsene på Ameco etter overtagelsen av Otis-folk og portefølje. Videre er det en mann arbeidsledig i Kristiansand. Også for han nærmer det seg slutten på støtte herfra.

Alle klubber oppfordres med dette til å vurdere økonomisk støtte til de ledige, og muligheter for å hjelpe disse gutta inn i jobb igjen.

REBER:

Reber har et snitt på 14 mann permittert i Oslo, og diskuterer permitteringer for 2 mann i Østfold og Vestfold. Resten av landet greier seg akkurat. Regner med at denne situasjonen holder seg ut året. Ellers ønsker bedriften å si opp en av de kursansvarlige, noe klubben setter seg sterkt imot.

THYSSEN:

Brukbar arbeidsmengde i Oslo ut året, men store problemer i Stavanger. Det nærmer seg at noen av gutta har brukt opp 26-uker permittering, og står dermed i fare for å bli oppsagt pga fortsatt lite arbeid. Dog er det foreløpig løst ved at de to som skulle gå ut i permittering nå, blir tatt inn til Oslo for å jobbe på anlegg her. Det ser også ut til at det blir noe lettere i Stavanger i -94.

KONE:

Ingen permitterte, og mer enn nok å gjøre i Oslo ut året i hvertfall. Bergen og Stavanger har lite å gjøre, men det går rundt uten permitteringer. Kan også få problemer med full sysselsetting i Hamar, men regner med å kunne løse problemene i alle tre avdelinger ved å ta folk inn til Oslo, om det skulle bli nødvendig.

AMECO

Har nok å gjøre, men heller ikke mer. Hadde noen problemer utenbys, men dette løste seg ved at en mann gikk over i annen bedrift og en mann har begynt på skole. Ferdig med lønnsforhandlinger og har fått; 2% lønnsstillegg og 14 dagers fødselspermisjon.

STAHL

Ingen permitterte for øyeblikket, ser ut som arbeidssituasjonen er tilfredsstillende frem til nyttår for Oslo. I Bergen hevder bedriften at de ikke har arbeid til alle frem til jul. Dette skal diskuteres med bedriften i nærmeste fremtid.

OHB

Godt med arbeid så langt man kan se. Nylig ansatt en montør, og er i forhandlinger om en ansettelse til. Ellers er det ikke snakk om permitteringer eller oppsigelser.

NOR-HEIS

Nok arbeid ut året, så her er det ikke snakk om innskrenkinger i øyeblikket.

Derimot føres det samtaler med Reber og Kone med tanke på salg av hele bedriften. Begge disse bedriftene har vist interesse, men ingenting er foreløpig avgjort.

De øvrige bedriftene synes å holde hodet over vann, med mer eller mindre gode resultater. Er vi feilinformert tar vi med glede i mot meldinger om dette.

red.

FORTSATT EKO

Det er fremdeles arbeidet med EKO-rapporten og FFU som opptar styret mest for tiden. Hovedarbeidet nå består i å knytte allianser med andre faggrupper som opplever de samme angrepene, eller lignende angrep. Forbundsstyret ser fortsatt ut til å være lettere å gjøre til lags enn oss og de andre avdelingene i forbundet ("grasrota"), men det får vi kanskje tilskrive valget.

Ellers er aktiviteten ute i avdelingene selve motoren i arbeidet for tida. Her arrangeres det møter med elektrikeravdelinger, høringer med lokalpolitikere og forskjellig annet som er med på å sette saken vår på dagsorden før valget. Oslo må bare henge seg på. Få frem svar fra politikere på valgkampturne, så vet du hva slags folk du er med på å stemme inn på stortinget den neste 4-års perioden.

REFERAT FRA EL-KONFERANSEN

Med bakgrunn i myndighetenes forslag til ny forskrift for fagelig utdanning (FFU), ble det avholdt en konferanse med deltagere fra hele NEKF området.

Konferansen la vekt på å belyse flere andre saker som har direkte eller indirekte betydning for FFU. Det var innledninger og diskusjoner på følgende saker:

- Internkontroll og Kvalitetssikring.
- Fagopplæringsplaner.
- Reform 94.
- Teknologisk utvikling.
- Eko - utvalgets arbeid.

Etter å ha gjennomgått disse temaene og skissert endel konklusjoner, ble det klarlagt endel hovedkonklusjoner. Tre forskjellige departement har utarbeidet tre hovedsaker som har direkte tilknytning til faget og opplæringen. Reform 94 og de nye Fagopplæringsplanene, som i disse dager blir behandlet, har begge en felles plattform. Til tross for at Reform 94 ikke tilfredstiller de ønsker vi har, og det ennå gjenstår å løse endel praktiske problemer ved samkjøringen av læreplaner og fagopplæringsplaner.

Konsekvenser

FFU derimot, står i sterk kontrast til disse. Sammen med Forskrift om Internkontrollen, som legger opp til en bedriftsvis fastsettelse av kompetanse og dokumentasjon, vil forskriften slik den i dag foreligger, føre til store konsekvenser for elektrobransjen.

Bl.a. vil det føre til:

- * Fjerning av dagens fagarbeider.
- * Generalisering av fagarbeideren.
- * Kompetanse og el. sikkerhet vil bli svekket.
- * Ufaglærte vil kunne jobbe selvstendig.
- * Svekket sikkerhet for bruker og den som utfører arbeidet.
- * Endringer av Overenskomster.
- * Undergraving av avtaler og faglige rettigheter.

Teknologisk utvikling

Den teknologiske utviklingen setter store krav til kvalifikasjoner og fagkom-

petanse. FFU sett i denne sammenheng er ikke i tråd med Arbeiderpartiets utdanningspolitikk, sa stortingsrepresentant Marit Nybakk. Hun oppfordret konferansen til å motarbeide en slik forskrift, og lovet at hun skulle gjøre sitt for å få denne saken opp på dagsorden.

Markedsliberalismen

Hvordan en forskrift som er så dårlig kan foreligge til behandling, ble diskutert. Konklusjonen må være at de markedsliberalistiske kreftene må ha større innflytelse i Kommunal og arbeidsdepartementet (KAD), enn det fagbevegelsen og LO kan drømme om.

Det er derfor viktig å informere og mobilisere fagbevegelsen, mot de angrep som arbeidstagerne i dag møter.

Fremdrift

Det var enighet om å jobbe videre med det arbeidet som Heismontørens fagforening har startet. Prioriterte arbeidsoppgaver blir i størst mulig grad å informere alle innenfor NEKF området, gå ut i pressen, jobbe lokalt med politikere og nærmiljø, samt påvirke og stille krav til NEKF's forbundsstyre og administrasjon. Det var enighet om at dette arbeidet må igangsettes raskt og før valget.

Et av forslagene som ble lansert var en aksjonsstafett, hvor elektrobransjen geografisk gjennomfører aksjoner/markeringer rundt i landet, for i større grad å få markert vår motstand mot forskriften og behandlingen av denne.

Vedtak

Det ble nedsatt en komite som skal koordinere det nødvendige videre arbeidet/aktiviteter, for å få gjennomslag for våre krav. Konferansen fattet følgende vedtak:

Forbundsstyret må kreve at KAD, innen 27. august -93, innfrir de krav som er fremsatt til § 8 og § 13 i FFU. Se innfeldt krav neste side

Her gis det ikke rom for tvil eller tolkning.

Dersom dette kravet ikke blir innfridd innen 27. august, iverksettes tidligere annonserte 4 t. politisk streik.

Forbundsstyret må videre vedta en opptrappingsplan for nye streiker og aksjoner. Konferansen krever at forbundet avsetter store ressurser til informasjon og mobilisering av medlemmer, media og politikere før valget.

Konferansen er av den oppfatning at de angrep som faget nå opplever, må sees i sammenheng med andre markedsliberalistiske angrep på fagbevegelsen og disses rettigheter. Forbundsstyret må derfor også ta initiativ til samarbeid med andre faggrupper/-forbund, om felles utspill under parolene:

* For en sterk fagbevegelse.

* Nei til oppsplitting av fag.

* Nei til dårligere arbeidsbetingelser.

* Vi skaper verdiene, men nekter å betale den økonomiske krisen kapitalen har skapt.

Forbundet må behandle dette på sitt styremøte den 18. august.

Om forbundsstyret ikke kan tilslutte seg ovenstående, vil konferansen likevel oppfordre alle organisasjonsledd i NEKF og andre til å gjennomføre aksjoner, streiker og mediautspill i størst mulig utstrekning før valget.

HW

Våre krav til forskriften

§ 8. Dokumentasjon.

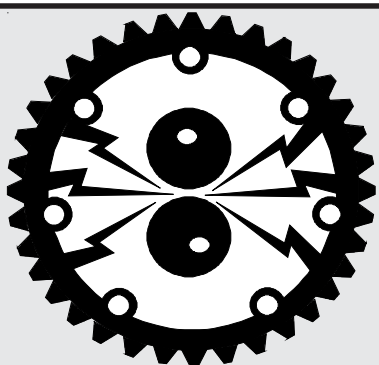
Den som driver eller utøver virksomhet i h.h.t. disse forskrifter skal kunne dokumentere sine kvalifikasjoner i form av fagbrev sertifikat e.l. i h.h.t. det enkelte fags fagopplæringsplaner.

Veiledning:

Tilleggskompetanse utover fagbrev, sertifikat e.l. forutsettes dokumentert i internkontrollsystemet i den virksomhet hvor vedkommende er ansatt.

§ 13 Kvalifikasjonskrav til den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg.

Den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, skal være elektrofagarbeider og ha formell fagutdanning i h.h.t. det enkelte fags fagopplæringsplaner omfattende el. sikkerhet og nødvendig tilleggsopplæring innenfor aktuelle spesialområder. Den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, skal stå under faglig ledelse av den som forestår arbeide og være ansatt i samme virksomhet.

HMF

Til det videre arbeid med FFU.

Konklusjonen må være å opprettholde presset på de politiske myndigheter før valget, samt sikre oss at partene, dvs. NHO/NELFO og LO/NEKF, følger de intensjonene som blir lagt i forskriften. Dette gjelder både opplæringsplanen og overgangsregler mellom de enkelte faggrupper, hvor fagbrev må ligge til grunn som dokumentasjon. Dette for at vi skal ivareta el.sikkerheten og sikre fagarbeideren bredere og mer utdanning på de enkelte områder. Og at arbeidsgiversiden ikke skal være i stand til å splitte opp fagene på ulike områder, slik at noen få "spesialister" tar overordnet ansvar og resten får "dokumentasjon" etter bedriftens eget skjønn.

Dette har også med oppsplitting av de enkelte fagområder og arbeidsbetingelser å gjøre, hvor målet til arbeidsgiversiden alltid vil være at flest mulig skal nå bunnen. Vi må samlet kreve bedre kår og mer kunnskap for elektrofagarbeideren. Våre krav fra El.konferansen må virke som en helhet i et aksjonsgrunnlag, samtidig som vi må ta noen bolker av gangen.

Fase 1.

Våre krav til forbundsstyremøte den 18. august -93, se ref. fra El.konferansen. Disse krav må innfris i referatsform fra møte med El.tilsynet, omgående. Hver enhet avd./distr. må purre på dette fra NEKF.

Anders Kristoffersen i forbundet har i samtaler den 19. august, etter møte i El.tilsynet den 17. august og forbundsstyremøte den 18. august, uttalt at våre intensjoner er innfridd, gjennom at fagopplæringsplanen med avlagt fagprøve og fagbrev, ligger i bunn til krav om å være elektrofagarbeider på de enkelte områder. Videre skal det ved overgangsregler mellom fagene avlegges fagprøve med fagbrev som dokumentasjon. NEKF var villig til å drøfte overgangsreglene med henblikk på de nye forskriftene og læreplaner. Den tidligere varslede streiken vil bli opprettholdt inntil forannevnte er dokumentert. Utifra dette, tilsier vedtaket fra konferansen at vi forsatt må jobbe aktivt mot den 27.

august, slik at vi ikke kommer i en situasjon, hvor medlemmene ikke har tilstrekkelig informasjon vedr. saken, før en evt. streik. Uansett utfall av referatet fra El.tilsynet, må svaret drøftes av deltagerne for å avgjøre hva vi mener.

Fase 2

NELFO's representant i referansegruppen til El.tilsynet, gav klart uttrykk for at overgangsregler som inneholdt fagprøver med fagbrev, var imot deres intensjoner. Slik at elektrikerne kan jobbe på heis, og automatikere kan gjøre installasjonsarbeid på bedriften, osv, osv.

NELFO er en organisasjon som har makt i NHO, og av den grunn fører politikken som blir lagt. Derfor er det viktig at vi jobber aktivt med informasjon til alle medlemmene og øver press på politikerne før valget. Fagbevegelsen må lede an i politikken om økt kunnskap og bedre utdanning, på egne premisser. Arbeidsbetingelser og arbeidsmiljø må styrkes, ikke svekkes. Derfor blir avsnittet om fremdrift i referatet en nødvendighet uansett utfallet av den politiske streiken den 1. september.

Fase 3

Omgående sette iverk tiltak, på lokalt plan og sammen med andre fagforeningskamerater, som synliggjør grunnplanets problemstillinger. Ta kontakt med Samorg. og andre fagforeninger i distriktet, for å få politikere å banen. Bruk avsnittet om markedsliberalisme i El. konferanse referatet, som hovedtema. Arranger fellesmøter osv.

Dette er i store trekk intensjonene i konferansen. Det blir opp til hver enkelt å gjøre best mulig jobb, og ta ansvar. Fyldigere og klarere referat vil bli sendt ut senere.

Nå har vi muligheten, så stå på og lykke til.

På vegne av El.konferansen.

Per Arne Salo HMF
Kjell Brandal, ABB
Roar Werner, Avd. 1

INTERNKONTROLL

KVALITETSSIKRING AV HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Mangelfull kvalitetssikring av arbeidsmiljøet er en daglig trussel mot tusenvis av menneskers helse, liv og sikkerhet. Og mot den generelle trivselen på arbeidsplassen. Helseskader i arbeidslivet koster samfunnet mer enn 40 milliarder kroner hvert eneste år. Med bakgrunn i disse fakta ble det utarbeidet en forskrift om Internkontroll (IK), som gir bestemmelser om at den som er ansvarlig for en virksomhet plikter å sørge for systematisk oppfølging av gjeldende krav fastsatt i Arbeidsmiljøloven (AML), forurensingsloven, brann og eksplosjonslovgivningen, produktkontrollloven, sivilforsvarsloven og Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Selv om det er ansvarlig leder i bedriften som er ansvarlig for at IK blir gjennomført har alle ansatte i bedriften et ansvar for å gjøre IK-håndboka best mulig. Det er vi vanlig ansatte som vet hvor skoen trykker, og dermed er det vi som best kan sette søkelyset på problemene der de er. Det er vi som vet hvordan ulykker og skader oppstår, og det er vi som kjenner det på kroppen når det er noe som er galt. Videre er det vi som får problemet når miljøfarlig avfall skal kastes, og det ikke er noen rutiner på hvordan dette skal gjøres.

Bedriftsledelsen har ifølge IK-forskriften plikt til å gi tillitsvalgte og AMU nødvendig opplæring om IK. Det må vel bety at sentrale tillitsmenn i bedriften, sammen med verneombud bør få mulighet til å gå på kurs for å lære mer om IK. Bedriften skal også definere sitt mål med IK-arbeidet. Dette er viktig. Det holder ikke å si at bedriften ønsker en god sikkerhet for arbeiderne sine. Det skal være et klart definert mål for IK arbeidet, på lik linje med definerte mål for salgsarbeidet for eksempel. Eksempelvis kan man si at et av målene med IK arbeidet er å få ned sykefraværet, men det er en lit beskrivende målsetting. Da bør man heller definere det klarere ved å si; Målet med IK er å redusere sykefraværet med 15 % i løpet av 1993.

Betenkelig

Det er allikevel ikke slik at IK løser alle problemer ved at den krever en systematisk oppfølging av helse, miljø og sikkerhet. Prinsippet om bukken som skulle passe havresekken kan fort bli regelen, med mindre klubbene klarer og følge opp skikkelig. Og med det mener jeg at det må bli våre tolkninger av gode arbeidsforhold som legges til grunn for IK. Faren for at IK kan bli et redskap for markedsliberalistiske endringer er ytterligere forsterket ved at reformen kommer i en tid da fagbevegelsen ikke er spesielt sterke. Dette har med arbeidssi-

Definisjoner:

Forskrift om Internkontroll har i #3 følgende definisjoner:

Internkontroll; Å påse at krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift overholdes.

Internkontrollsystem; Systematiske tiltak som skal sikre og dokumentere at aktivitetene utøves i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift. De systematiske tiltakene skal være beskrevet i administrative prosedyrer.

Systemrevisjon; Systematisk gransking av virksomheten for å fastslå at internkontrollaktivitetene og resultatene av dem stemmer overens med internkontrollsystemet, og at internkontrollaktivitetene er hensiktsmessige for å oppnå virksomhetens mål for miljø og sikkerhet.

Sertifikat; Dokumentasjon utstedt av et akkreditert sertifiseringsorgan, annet bemyndiget selskap eller offentlig myndighet som bekreftelse på at et produkt, en tjeneste eller aktivitet er i samsvar med spesifiserte krav som er fastsatt i eller i medhold av lov eller for øvrig er gjeldende for utstederen.

tuasjonen i bransjene å gjøre, fordi fagbevegelsens styrke vil være avgjørende for hvor god IK-håndboka blir.

En annen betenkelighet er at tilsynsmyndighetene blir bygget ned samtidig med at arbeidsoppgavene økes. Faren er dermed at den kontrollen vi i dag har på heiser f.eks, i fremtiden blir erstattet med

typegodkjenning fra Arbeidstilsynets kontorer. Heiskontrollen er ikke engang tilsynsmyndighet, men kan dras inn dersom AT ønsker dette. Ergo risikerer vi å få en tilsynsmyndighet i vår bransje som strengt tatt ikke innehar nødvendig kompetanse om heis. At myndighetene stoler blindt på seriositeten hos bedriftene er rett og slett skremmende.

Hva gjør vi?

Som tidligere nevnt er det av største betydning for fremtidens sikkerhet at våre tolkninger legges til grunn for arbeidet med IK. Våre tillitsmenn må være villige til å tilegne seg mer kunnskap om IK enn ledelsen har. Vi må også vurdere om vi kan være tjent med å ha noen felles retningslinjer for bransjen. Dette gjelder spesielt i forhold til kravene til kompetansen til de som skal utføre arbeid i bedriften. Vår målsetting bør være å beholde dagens kvalifikasjonsnivå i alle ledd, men vi må på ingen måte tro at IK-forskriften ivaretar dette. Det må vi gjøre selv. Den beste måten vi kan få til dette på er antagelig å få dagens ordninger inn i lokale avtaler og tariffavtalen. Et felles minstemål bør etter min mening være å få en definisjon av heismontør, elektromontør, lærling, installatør, el-tilsyn, arbeidstilsyn og heiskontrollen. Videre bør det defineres hvem som kan utføre hvilket arbeid i bedriften. Vi har stor oppgaver foran oss, men det gjelder fremtida som fagarbeidere eller ikke fagarbeidere.

Vidar Holm/red

DEN FLEKSIBLE BEDRIFT

Dette er en skisse over hvordan arbeidsgiversida i Norge og EF mener en fleksibel bedrift bør se ut. I sentrum har vi **kjernegruppa**, en fast arbeidsstokk med høy kompetanse innenfor sine felt. De som er ansatt her vil ha gode arbeidsbetingelser, høy lønn og bli satset på i forhold til etterutdanning og kursing. Med **funksjonell fleksibilitet** menes at disse kan litt om det meste som bedriften foretar seg, kan steppe inn der det trengs og samtidig har spesialområder hvor de innhar stor ekspertise.

1. periferigruppe er også ansatt i bedriften, men vil ikke innha samme kompetanse. Disse folka har spesielle arbeidsoppgaver og gjør det samme hver dag hele året. Her snakker vi om **numerisk fleksibilitet**, som betyr at det skal være lett å bytte ut folka med andre. Denne gruppen får lite eller ingen etterutdanning og kursing.

2. periferigruppe er kortidsansatte, deltidsansatte og folk ansatt på kontrakter for bestemte prosjekter. Disse vil ha enda dårligere betingelser.

MEN KAN DETTE GJØRES INNEN HEISBRANSJEN?

Mange vil vel hevde at heisbransjen er for spesiell til at en slik ordning kan innføres. Det er klart vi kan håpe på at det er tilfelle, at ingen heismontører vil være villig til å bli i en slik kjernegruppe, som bedriftene gjerne vil ha.

Og det er bra, men la oss tenke oss til en gitt situasjon, hvor foreninga har gått til streik for fortsatt fagstatus, og streiken selvfølgelig er blitt dømt ulovlig. Arbeidsgiverne vil i den situasjonen kanskje si opp alle de streikende, det har hendt før, for så å ansette andre fagarbeidere som liksom skal kunne gjøre vår jobb. Samtidig åpner de for at de oppsagte kan søke på nytt som enkeltpersoner. Vil det ikke da være mulig for bedriftene å bruke ovenstående modell? Jeg frykter at det kan gå an, så her har vi enda en ting vi må være oppmerksomme på fremover. La oss tenke oss en i dag middels stor heisbedrift med ca 40 montører/hjelper/lærlinger og normalt høyt teknologisk nivå. Om noen skulle føle at det siktes til spesielle bedrifter her, så er det ikke tilfelle.

Kjernegruppa

Ved inntak av nye folk etter konflikten ser jeg for meg at bedriften vil velge seg ut kjente folk, som har hatt et lavt sykefravær og vært samarbeidsvillig med hensyn til overtid, ekstrainsats o.l. De vil kanskje ansette 12 montører som fordeles på service montasje. Disse folka vil nå få en grundig kursing, slik at de blir i stand til å løse ethvert problem innen bedriftens heismasse. To av montørene vil antagelig kurses spesielt på andre fabrikanter styringer og dermed være spesialistene på dette området. Andre igjen kurses spesielt med henblikk på igangkjøring og problemløsning av nye styringer.

Høres dette utopisk ut? Det er det ikke. Allerede i dag merker vi jo at kurstilbudet i bedriftene ikke er for alle. Det har ikke bedriftene råd til. Det noen sier er at bedriften kan kurse noen få, så får resten komme etter etterhvert som de får anledning til å være med på slike styringer. Hvis det blir mange nok av dem, vel å merke.

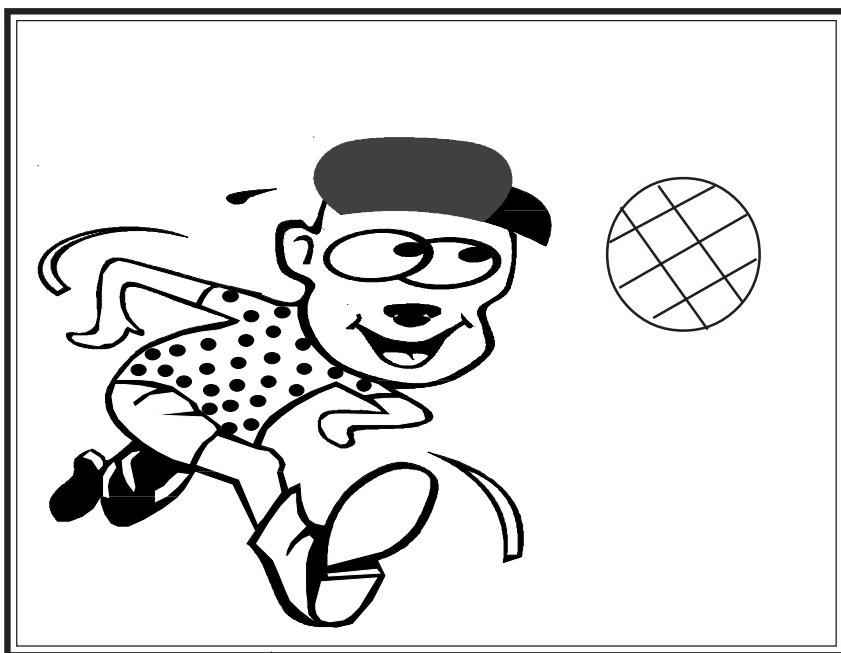
Periferigruppene

Det blir alle de nesten like flinke heismontørene, heiselektrikerne og heismekanikerne som havner her hvis ting går verst mulig for oss. Gutter som er flinke til å stå på, kjenner prinsippene i heis, men allikevel faller utenfor stjernestatusen hos sjefene av en eller annen grunn. Det kan være alt fra mye sykdom til muligheten for at du bli gravid, siden vi har to jenter i faget. Denne gruppen vil selvfølgelig få en langt lavere lønn en kjernegruppa da de ikke kan like mye. De har jo ikke gått kurs. Bedriften vil heller ikke være avhengig av folk i denne gruppen slik de blir ifht. kjernegruppa. Det er derfor de kategoriseres som numerisk fleksible, lette å bytte ut med andre heismontører eller elektrikere, mekanikere eller postbud med greie på heis. Poenget er at AML også skal revideres og en av hovedsakene til NHO er at oppsigelsesvernet er for godt i Norge i dag. Arbeidsgiverne i Europa sier det samme, så det de vil ha

forts. side 13

MER LIBERALISERING

Vi har tidligere hevdet at angrepet på faget vårt er en liten del av en langsiktig strategi fra kapitalsida i Norge. Vi har sett det på SAS, Rosenberg og ABB Sarpsborg f.eks. Det siste er angrepet på førskolelærerne, og dette er en sak likere vår enn noen av de andre. Det legges i disse dager frem et lovforslag som skal endre kravet til utdanning til de som skal lede en barnehage, altså styreren.

Det er ikke bare-bare å ta seg av denne, enda verre å planlegge et helt år

I dag er det slik at man må være førskolelærer for å være barnehagestyrer. For undertegnede, som selv har barn i barnehagealder, låter det fornuftig at den som skal legge opp det pedagogiske innholdet i barnehagen har utdanning i forhold til dette. På samme måte som jeg ser det logiske i at man må være utdanna heismontør for å skru heis selvstendig. Ihvertfall hvis sikkerheten skal opprettholdes. Og slik er det selvfølgelig også i barnehagen.

Ingen påstår at assistentene i norske barnehager ikke er i stand til å passe barne og holde den daglige drifta igang, men de har ikke utdanning for å legge opp det pedagogiske innholdet eller de administrative rutinene. I tillegg til dette er det ikke noen fornuftige grunner til å fjerne kravet til utdanning. Annet enn et generelt ønske om å liberalisere lovverket på alle områder. Arbeidsfolk skal ikke ha muligheten til å beskytte sine rettigheter gjennom et lovverk.

SAMME MÅL

Barne- og familieminister Grete Berget sier riktignok på NRK 11. august at kvaliteten på det pedagogiske innholdet i norske barnehager ikke skal svekkes. Hun argumenterer med at det ikke er nok forskolelærere, nesten 3000 for få på landsbasis. I tillegg mener ministeren at det i dag er så mange barn med adferds- og tilpasningsproblemer at det er viktig å få inn barnevernspedagoger for å støtte disse ungene spesielt. Oppå dette har man alle de fremmedspråklige som også trenger spesiell oppfølging. Det er derfor vi må åpne for at andre yrkesgrupper kan overta styrerstillingene, sier altså Grete.

OM BERGET'S PÅSTAN- DER

Det er et faktum at det er for få førskolelærere i dag, men det kan da ikke være noen grunn til å fjerne kompetansekravene for den som skal sitte med det pedagogiske ansvaret. Da må man heller se på hvorfor vi mangler så mange av dem. En grunn er selvfølgelig kapasiteten på utdanningsinstitusjonene, men en viktigere grunn er lønns- og arbeidsforholdene til denne yrkesgruppen. For å bli førskolelærer må du etter grunnskolen ta artium pluss en 3-årig akademisk utdanning. Seks år på skole med andre ord. Når du da kommer ut med en topplønn på 178.000 sier det seg selv at du må være idealist for å bli førskolelærer.

Alle vi som har unger selv vet at det er beinhardt å holde følge med poden til daglig. At det da blir tøft å ha ansvaret for flere barn burde selv en statsråd skjønne. Et typisk bilde av lavtlønnsyrket er også at bare 80 av Oslo Førskolelærerlags 1600 medlemmer er menn.

Videre skjønner jeg heller ikke argumentet til fru Berget ifht. barnevernspedagogene og vanskeligstilte barn. At mange barnhager i dag har barn som trenger spesiell oppfølging er jeg med på, men det er jo stillinger som må komme i tillegg til de som allerede er. Hvis ikke blir det ingen effekt av det hele.

FLOTT AV GRETE

Jeg synes det er flott at du vil opprettholde dagens nivå i barnehagene, Grete. Og at du har full barnehagedekning innen år 2000 som mål. Men det er måten du vil gjøre det på som får meg til å spy. Jeg tror ditt eneste mål er å radere ut enda en yrkesgruppe via bakveier for å spare inn enda mer på det offentlige budsjettet.

Vidar Holm/red.
og bekymret far til to.

NYE FAGOPPLÆRINGSPLANER, REFORM 94 OG FADDERORDNINGEN ER DET EN SAMMENHENG ?

I forslagene til nye fagopplæringsplaner blir teoridelen økt, mens praksisdelen blir mer enn tilsvarende minket.

For heisfaget sin del øker teoridelen (lærlingskolen) fra 1026 timer til 2694 timer, altså en økning på 1668 timer. Samtidig øker læretida med 0,5 år, altså fra 4 år til 4,5 år.

Etter det vi har erfart vil disse læreplanene gjelde til tross for Reform 94. Som er bygd opp etter en 2+ modell: 2 år på skole og 1-2 år i lære som fører fram til fagbrev, eller 3 år på skole og skolefagbrev.

Hvordan dette er tenkt å gjennomføres i praksis er vanskelig å si, men det virker som at fagopplæringsplanene virker gode og gjennomtenkte.

Mens gjennomføringen av Reform 94 henger litt i luften ennå. Den største faren ved reformen er at den fører til fagarbeidere med dårligere kunnskaper enn dem som blir utdannet under lærlingeordningen.

Dette begrunner vi med at teoridelen er gjort større på bekostning av praksisdelen og at læretida blir kortere for de fleste fagene.

Vi setter ett stort spørsmålstegn ved at fagprøven skal avlegges på skolen etter 3 år uten at kandidaten har vært ute i arbeidslivet i det hele tatt.

De viktigste ankepunktene til reformen er at lærlingskolen faller bort, dvs. at det blir slutt på at teori og praksis går hånd i hånd, noe som er ansett for å være den beste måten å tilegne seg kunnskap om et yrkesfag på.

Kontraktsplikten mellom bedrift og lærling bortfaller, dette fører til at lærlingen mister de rettigheter hun/han

har i dag, og blir lettere å si opp. Det vil heller ikke foreligge noen tariffavtale for "lærlingene" slik det gjør idag.

Lærlingelønna vil bli mer enn halvert siden læretida på bedrift blir delt 50/50 mellom verdiskapningsdel og opplæringsdel.

Antageligvis vil bedriftene alikevel fakturere kundene for det arbeidet som lærlingen utfører under opplæringsdelen. Altså vil bedriftene tjene penger på å ha lærlingen i arbeid, samtidig som opplæringsbedriften hever tilskudd fra det offentlige og slipper å betale lærlingen ei lønn hun/han kan leve av.

Intensjonene med med Reform 94 ser ut til å være å få ungdommene raskt igjennom utdanningssystemet, på bekostning av innholdet i utdanningen; Kvantitet går foran kvalitet!

Ungdomsgarantien skal holdes uansett.

Nå skal det utdannes mennesker som kan litt om alt og dermed kan brukes til nesten alt. Problemet blir at de som blir utdannet etter dette systemet vil sitte igjen med store "hull" i utdannelsen sin. Påstanden min er at vi i framtiden ikke vil få godt nok kvalifisert arbeidskraft innen håndtveksindustrien.

Det samme ser vi nå skjer etter at næringslivets fadderordning trådte i kraft fra 18.08.93.

Her får bedriftene gratis arbeidskraft i inntil 6 måneder med en viss opplæringsplikt. Det fine for bedriftene er at de slipper å ansette vedkommende etter at disse 6 månedene er over.

De kan tvert i mot ansette en ny på samme ordning for nye 6 måneder hvis den de ansatte først sier opp "frivillig" eller ikke oppfyller elementære plikter.

Fadderordningen er et tilbud til all ungdom mellom 20-25 år som ikke tidligere har vært ute i arbeidslivet. Disse

ungdommene får nå et unikt tilbud fra NHO's medlemsbedrifter, de tilbyr seg å gi ungdommene arbeidserfaring uten at det koster bedriftene ei eneste krone i lønnskostnader eller andre kostnader. Ungdommene får samme form for stønad som de som er på "tiltak" får. Altså er det ikke snakk om at de skal jobbe etter den tariffen som gjelder på arbeidsplassen.

Fadderordningen er midlertidig og skal vare fram til Reform 94 trer i kraft fra høsten 1994.

Dette fordi at fadderordningen ikke skal hindre bedriftene å ta inn lærlingene etter den gunstige ordningen Reform 94 blir for bedriftene.

Dette kan umulig skape noen nye jobber i næringslivet, når de aller fleste bedrifter har ansettelsestopp og heller sier opp folk i stedet for å ansette dem.

Dette virker som nok et desperat forsøk på å senke tallene på ledighetsstatistikken fra Arbeidsdirektoratets side, og NHO har fått sjansen til å vise seg fra sin aller mest sjarmerende side.

Det hadde vært bedre om næringslivet og arbeidsdirektoratet hadde gått sammen om å styrke den allerede eksisterende lærlingeordningen, slik at flere hadde fått utdanning samtidig som de får yrkeserfaring. Det ville gi norsk næringsliv en stor konkuransfordel overfor utlandet.

Dyktige fagfolk vokser ikke på trær, de må dyrkes fram som den skjøreste drivhusplante.

Kristin G Frivold

STORTINGSVALG 93

13. september er det igjen tid for Ola og Kari nordbo å gå til valgurnene. Valget burde vært et EF-valg, men det ser dessverre ikke ut til at de toneangivende partiene, (AP og Høyre) er villige til å ta den debatten. EF-spørsmålet skal avgjøres ved en folkeavstemning, sier statsministeren. Men slik er det ikke. Vi må ha en grunnlovsendring for at folkeavstemningen skal bli avgjørende. Anne Enger Lahnstein er den eneste av partilederne som snakker åpent om dette, og hun har nok rett i at folkeavstemningen bare blir rådgivende for Stortinget. Derfor er det utrolig viktig å stemme riktig denne gangen. Vi må få spørsmålet om EF inn i valgkampen, sammen med spørsmålene om fremtidig lønns- og sysselsettingspolitikk. "Heismontøren" har ikke for vane å anbefale medlemmene å stemme det ene eller det andre, men årets valg skal ikke forbigås helt i stillhet. Redaktøren leste et utklipp fra Klassekampen, som forteller at det bare er et parti som står for foreningens politiske linje. Det er bare et parti som sier nei til både EF og EØS. Det er også det eneste partiet som har et sysselsettingsprogram som ville gitt mangel på arbeidskraft om det ble gjennomført i sin helhet. Og det er selvfølgelig Rød Valgallianse (RV).—

DIN STEMME TEL- LER

Det er ikke uten grunn at jeg tillater meg å be medlemmene av HMF og seriøst tenke over om de ikke skal stemme alvorlig rødt ved dette valget. En grunn er selvfølgelig at RV har et veldig bra program. Det vil koste å gjennomføre det, men samfunnet vil nok ha godt av full sysselsetting, selv om NHO ikke er enig i det. Men en annen, og kanskje viktigere grunn er at en stortingsplass for Erling Folkvord sin del, i øyeblikket ser ut til å stå på 30-50 stemmer. Og ikke minst fordi han eventuelt tar denne plassen fra Ellen Christiansen (FrP). Og med Carl I's siste utspill om å forby all fagforeningsvirksomhet, burde dette være et naturlig valg for medlemmer av en såpass radikal fagforening som vår.

Stem så det svir

VH/red.

RV's SYSSELSETTINGS- PROGRAM

RV's sysselsettingsprogram har disse hovedstolpene:

* Sterk utbygging av offentlig sektor.

RV foreslår styrking av eldreomsorgen, utbygging av kollektivtrafikken, utbygging av barnehager og skolefritidsordning. Styrking av skatteetaten og Økokrim.

* Sats på miljøet.

Gjenvinning, resirkulering og energiøkonomisering. RV anslår at det kan skapes 35.000 arbeidsplasser ved å innføre kildesortering, og bygging av rensesanlegg. En omfattende enøk-satsing kan gi 70.000 arbeidsplasser.

* Gjenreis en allsidig industriproduksjon.

RV ønsker å opprettholde nyttig produksjon og gjenopprette nedlagt produksjon som f.eks, Viking Askim. RV går også inn for offentlig industrireinsing.

* Sats på landbruk og fiske.

Nydyrking og økologisk jordbruk og økt sau- og geitehold er beregnet til å kunne gi 20.000 nye arbeidsplasser.

* Øk boligbygginga til 40.000 boliger i året

* Innfør 6-timersdagen

RV har beregnet sysselsettingseffekten ved å innføre 6-timersdagen til 100.000 nye arbeidsplasser.

* Mindre overtidsbruk

RV vil skjerpe inn arbeidsmiljøloven slik at det ikke blir lov til å arbeide så mye overtid som i dag, 10-20.000 årsverk.

Til sammen vil dette skape 400.000 nye arbeidsplasser.

KOSTER (VALG)FLESK

At gjennomføring av et slikt program vil bli stempla som umulig av de "seriøse" partiene er jeg sikker på, men RV har satt opp et regnskap for kostnadene. Dette regnskapet viser at disse investeringene samlet vil komme på 73,8 milliarder kroner. En helvetes masse penger, men poenget er at mesteparten av investeringene nærmest betaler seg selv. 52 milliarder vil spares inn ved spart arbeidsledighetsstrygd, færre arbeidsmarkedstiltak, mer skatt og arbeidsgiveravgift. Da mangler det 22 milliarder, som RV foreslår skal dekkes slik;

15 milliarder dekkes av oljeinntekter, resten (7 milliarder) fra reduserte forsvarsutgifter og økte avgifter på blant annet valutahandel.

Det er mulig, la dem vise oss det.

VH/red.

10 SPØRSMÅL

TIL POLITIKERNE UNDER VALGKAMPEN

1: Er markedsliberalisme en fornuftig måte å løse arbeidsledigheten på?

De siste åra har vi blitt fortalt at bedriftene må få bedre vilkår, slik at de får råd til å investere i nye arbeidsplasser. Men det har jo ikke ført til annet enn enda større ledighet.

2: Hvordan skal asylsøker-politikken bli?

Idag blir Bosniske flyktninger sendt hjem fra Norge, også kvinner og barn, med begrunnelse i at situasjonen ikke er så vanskelig. Samtidig strømmer det inn rapporter om regulær krig, forfølgelse, sult osv. osv.

3: Ønsker ditt parti en styrking eller svekking av fagarbeiderstatusen i Norge.

4: Skal kompetansekravene til fagarbeidere opprettholdes?

Tenker her på EKO-rapporten og FFU (Forskrift om faglig utdanning) i elektrofagene, og angrepet på førskolelærerne. Videre på de angrepene Kværner - Rosenberg prøvde seg på nylig, sammen med SAS-ledelsen.

5: Det snakkes om et underskudd på handelsbalansen, hvem skal betale dette?

De siste åra har vi stadig blitt fortalt at ved underskudd må vi stramme inn livreima, men har ikke hørt noe når balansen står i pluss. (spes. -87)

6: Støtter ditt parti NHO's flertallsinnstilling eller LO's mindretallsinnstilling vedrørende endringer i AML?

7: Hva mener ditt parti om NHO's fadderordning, og hva vil dere foreta dere i forhold til denne?

8: Om EØS-avtalen gir avkall på sjøråderett og naturressurser som fiske, vannkraft, olje og gass. Vil ditt parti da gå inn for å heve avtalen?

9: Hvor stort flertall krever ditt parti for å gå inn i EF?

Vedtektsendringer i sangkoret krever til orientering 3/4 flertall.

10: Hvilke tiltak vil ditt parti iverksette for å få ned arbeidsledigheten?

VROM

ØMVOLD OG RASISME

Daglig kan vi lese om ran, voldtekt og umotivert vold i samfunnet. I Oslo er det dessverre slik at ingen er trygge lenger.

Det finnes folk på gata som tar deg, uten grunn og uten medlidenhet. Ikke får du bare juling heller. Du blir banka i filler og er heldig hvis du slipper unna uten varige men utover den frykten som du vil dra med deg. Hvorfor er det slik? Har verden gått fullstendig av hengslene eller er dette et uttrykk for enkelte gruppers frustrasjon over en vanskelig tilværelse forårsaket av arbeidsledighet.

Det kan selvfølgelig være mange årsaker til at folk blir såpass voldelig som mange blir. En klar årsak tror jeg man finner i uttalelsen til et intervjuobjekt fra Nederlandsk innvandrer miljø i fjor. Han ble spurt om han manglet fullstendig respekt for menneskeverdet, når han kunne finne på å være med på å slå folk i hjel etter en fotballkamp, eller stikke ned en mann bakfra for å rappe lommeboka med 300 Gulden i. Svaret var at han ikke var villig til å sette andres liv høyere enn myndighetene satte livet hans. Og det er ikke rare verdien, ifølge denne personen. Men jeg vil ikke prøve å begrunne volden i denne artikkelen, bare holde meg til å påpeke at det er enkelte grupper

som skiller seg ut i dette bildet. Eller for å være enda mer konkret, en gruppe som skiller seg ut i kriminalitetsmiljøet. Politiet fører nemlig statistikk over dette.

Og her kommer denne statistikken.

Vinningsforbrytelser	ca. 70 %
Voldtekter nær	100 %
Overfall/ran	85 %

Statistikken kan gjøres lenger og mer

detaljert, men leseren vil fatte poenget

uten at vi går i detaljer. Og poenget mitt ved å bruke denne statistikken er at man kanskje kan gjøre noe med problemet ved å jobbe med holdningene til denne gruppen. Vi kan jo ikke sende hele gruppen til Svalbard heller, mest fordi flertallet i gruppen ikke er kriminelle på noen måte. Og fordi man ikke egentlig løser noen problemer på den måten. Det som trengs er en holdningsendring i hele denne hersens gruppen, og den må til før volden gjennomsyrer samfunnet fullstendig. Men la meg nå få kalle en spade for en spade å navngi gruppen for de av leserne som ennå ikke har skjønt hvem jeg snakker om. Gruppen jeg snakker om er nemlig oss selv. MENN. Og er det noen som kan gjøre noe med menns holdninger er det forhåpentlig oss selv.

sol-kom

BILDE3

I slutten av juni sendte TV2 et program som var rettet mot heismontørfaget og vår forening. Jeg er blitt fortalt at sitater fra meg ble referert, med bilde, tekst og fullt utstyr. Sitatet var hentet fra jubileumsboka til foreningen hvor jeg har uttalt meg om utviklingen i faget.

Sitatene ble satt i en sammenheng så folk oppfatter det slik at jeg mener en prefabrikerte heiser blir like sikre og bra uansett hvem som monterer disse. Dette er en mening arbeidsgiverne vet jeg ikke har og sitatene er derfor misbrukt.

Jeg ble ikke kontaktet av TV2 på noen måte før programmet ble sendt. Jeg har kontaktet journalisten i TV2 som var ansvarlig for sendinga for å få inn er dementi eller tilsvar. Dette ble avvist. Det er viktig at vi på en eller annen måte for avslørt denne løgner før det festner seg en tanke i allmuen om at det finnes en uenighet i våre rekker om at sikkerheten på heiser er avhengig av godt kvalifiserte montører. Det er også viktig at vi tenker på vårt fag og hvordan vi nå skal legge opp arbeide med fagbeskyttelse i fremtiden.

Jeg mener det nå er nødvendig og få tariffestet at firmaene forplikter seg til å benytte bare sertifiserte montører til såvel mekanisk som elektrisk arbeide på heiser, både under montering som ved servise og reparasjoner. Etter å ha sett arbeidsgiverforeningens engasjement i denne saken er det lite trolig at de blir særlig glad for forslaget. Vi må derfor forberede oss på en skikkelig kamp, for dette må vi ha gjennomført ved neste revisjon.

26 august. O. Skog.

Øko-ismer

Foreninga har tilsluttet seg Larsens tavle, en database for fagbevegelsen. Bringer her en artikkel om forskjellige ismer rundt temaet økonomi.

Keynesianisme

Politisk anbefaling Det nytter å stimulere etterspørselen.

Opphavsperson: John Maynard Keynes (1883-1946)

Viktigste arbeid: «The General Theory of Employment, Interest and Money» (1936)

Hovedidé: Keynes angrep sin tids rådende teori om at tilbudet skaper sin egen etterspørsel. Han hevdet tvert i mot at arbeidsledighet kan oppstå på grunn av mangelfull informasjon om fremtidige priser og avsetningsmuligheter og institusjonelt bestemte stivheter i markedene. En slik ledighet kan være et resultat av manglende etterspørsel. Stimuleres etterspørselen, vil ledigheten falle.

Monetarisme

Politisk anbefaling: Pengemengdeveksten bør være stabil og lav.

Opphavsperson: Milton Friedman.

Viktigste arbeid: «The Effects of Full-Employment. Policy on Economic Stability, 1953, og «The role of Monetary Policy 1968.

Hovedidé: En lav og stabil vekst i pengemengdeveksten vil gi lav inflasjon og en stabil «naturlig» rente.

Friedman er opphavsperson til begrepet naturlig ledighet.

Ny-klassisisme

Politisk anbefaling: Økonomisk motkonjunkturpolitikk nytter ikke.

Opphavsperson: Robert E. Lucas.

Viktigste arbeid: «Expectations and the Neutrality of Money», 1972.

Hovedidé: Aktørene i en økonomi har rasjonelle forventninger og de er i

stand til å gi korrekte anslag på usikre størrelser i økonomien. De «gjennomskuer» økonomisk politikk. Hvis myndighetene stimulerer økonomien, vil aktørene vite at dette vil gi seg utslag i budsjettunderskudd og de vil derfor svare med å spare mer. Dermed virker ikke stimulansepakken. Lucas mener også at i en kapitalistisk markedsøkonomi med perfekt fleksibilitet i priser og lønninger, er all arbeidsledighet frivillig.

Tilbudssidepolitikk

Politisk anbefaling: Tilbudssiden i økonomien bør stimuleres.

Opphavsperson: Robert A. Mundell.

Viktigste arbeid: «The Dollar and the Policy Mix» (1971).

Hovedidé: Mundell går stikk i mot Keynes' anbefaling om å stimulere etterspørselen. Han sier det er tilbudet av arbeid og kapital som bør stimuleres.

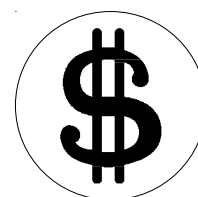
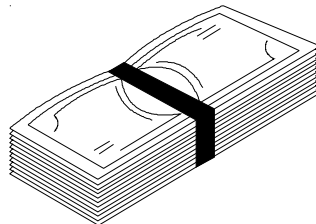
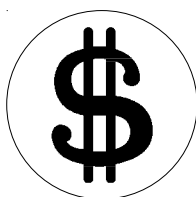
Strukturalisme

Politisk anbefaling: Gjør det tøffere være arbeidsledig!

Opphavspersoner: Edmund S. Phelps og Joseph Stiglitz.

Viktigste arbeider: «Mone-Wage Dynamics and Labor Market Equilibrium», (Phelps) 1968 og «Wage Determination and Unemployment in LDCs» (Stiglitz) 1974.

Hovedidé: Bedriftene er ikke tjent med full sysselsetting. De bruker lønnen til å øke motivasjonen blant arbeidstakerne og til å redusere unnsunsluntring. Jo høyere ledigheten er, desto mer motivert vil arbeiderne være, og desto lavere kan lønnen settes.

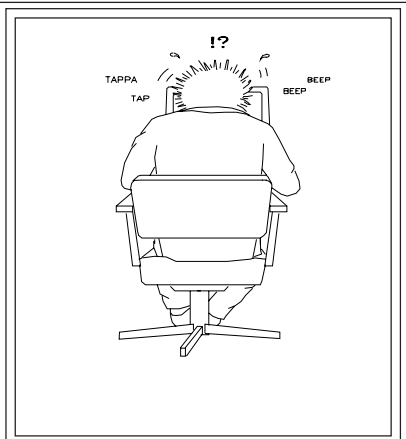

REDAKTØRENS HJØRNE

Denne utgaven av "Heismontøren" ble et nummer uten de store mengdene av fagstoff, men årsaken er vel klar for dere alle. Vi er i en tid da landets overhoder driver et beinhardt kjøp mot alt som heter sosiale goder. HMF har tradisjoner i å gå foran i kampen mot markedsliberalisering, sosial dumping og politisk undertrykkelse. Og det skal vi fortsette med. Men det krever at medlemmene fortsetter å engasjere seg i saker som dreier seg om reduserte velferdsgoder, også de som ikke berører oss direkte. Vi må ta stilling, vi må støtte grupper som er vanskeligere stilt enn oss selv. Vi må ikke glemme, midt i perioden med hetskampanjer og råkjør mot faget vårt, at vi faktisk på mange måter er en privilegert gruppe. Vi er få og vi er sterke.

Derfor må vi fortsette å kjempe for en

mer rettferdig fordeling av godene.

Allikevel håper jeg på at neste nummer blir mer fagretta. Sender derfor en bønn og oppfordring til dere der ute: Gi oss i redaksjonen tips, send inn artikler eller forslag til emner vi bør ta opp. Dette gjelder spesielt dere utenfor Oslo.

Red.

FIRMA- IDENTITET

Det er den seneste tiden utsendt endel firma-effekter. Og i den forbindelse vil vi her gjengi en typisk situasjon ved et servicebesøk.

Vaktmesteren trodde ikke sine egne øyne. Ikke nok med at han kom i tide, han var et syn for guder. Med hvit Kone cap's, Kone bukser, Kone ID-kort og Kone jakke som var åpen et stykke ned. Vaktmesteren lurte litt på om det var fordi at T-skjorten skulle sees, sammen med den nye fine blankpolerte Kone pinsen.

De begynte å snakke litt om Kone heisen og de problemene som hadde vært. Montøren tok frem en sigarett som han tente med Kone lighteren sin, og i det samme datt Kone nøkkelringen ut. Vaktmesteren begynte å få alvorlige problemer med å holde seg alvorlig, og lettere ble det ikke da han så Kone brusopptrekkeren. Da montøren krabbet opp stigen og Kone sokkene lyste mot han, datt han nesten ned. Han lo så han ikke hadde pust igjen. Og det hele kollapset da montøren skrev ut timeseddel med sin Kone penn og bød vaktmesteren et Kone sukkertøy. Vaktmesteren ble samme kveld lagt inn på sykehus, etter å ha blitt utsatt for kraftige latteranfallet, med påfølgende mavesmerter. Hva blir det neste tenkte han, en Kone tatovering i panna, Kone truse, eller hva med Kone sko som setter KONE avtrykk i snøen til vinteren.

HW

Forts. fra side 7

Den fleksible.....

er vel muligheten til å si opp folk på flekken.

De utenfor bedriften

Dette er også forhold vi delvis kjenner i dag. Ihvertfall underentreprenører, se bare på hvor mye Hemek har å gjøre for heisbedriftene f. eks. Og Hemek er selvfølgelig ikke det eneste mekaniske firmaet som driver innen heis. Selvstendige næringsdrivende i form av "heiskonsulenter" videreformidler salg. At man kan hente inn arbeidskraft via vikarbyråer eller lignende (arb.kontoret) ved anleggstopper synes sikkert bedriften også er flott. Var det noen som sa at dette ikke er forhold som blir godtatt av nordmenn? Dere tar feil, I NHO er dette modellen som skal satses på fremover, og DnB har innført noe som ligner med et "sideselskap" kalt Bankpower. Ihvertfall ikke innenfor heis, sier du kanskje? La oss håpe dere har rett, men kamerater, vær på vakt.

Sol-kom

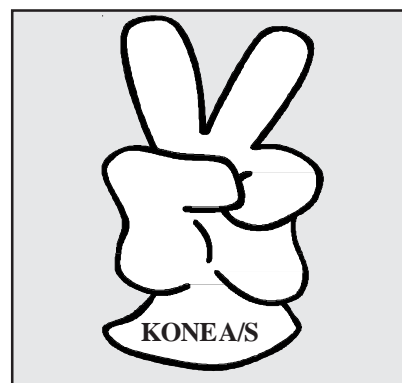

HEISCUPEN -93

Snart er tiden igjen inne for høstens vakreste eventyr, den årlige styrkeprøven i form av HMF's store fotballturnering. Stahl-klubben kan i år invitere til dyst Lørdag den 23. oktober, kl. 09.00. Stedet er Norges Idrettshøyskole, og arrangøren minner spillere om at det er her landslagssjefen holder til, for de som har høyere ambisjoner enn en cup i året.

For å få en skikkelig bankett, som kanskje er viktigere for mange, er klubben ved Stahl heiser avhengig av at klubbene melder fra om de vil være med på dette snarest mulig. En skikkelig innbydelse kommer til hver enkelt klubbformann med det første, men alle medlemmer oppfordres med dette til selv å ta initiativ til at nettopp deres klubb får den beste fremmøte prosenten på banketten.

Red

PRESSEKLIPP

På nattbordet

Henrik Wergeland

Styremedlem

Heismontørenes Fagforening

De streikeaktuelle heismontørene har en travel tid, så det har blitt lite skjønnlitteratur på Wergeland i det siste.

- Stort sett leser jeg fagtidsskrifter, forteller fagforeningslederen, og de dreier seg i hovedsak om heis, data eller musikk.

Musikken er med fordi Henrik Wergeland spiller synthesizer, og på fritiden er han hobbykomponist og låtskriver.

Ellers leste han nylig Karen Blixen, sogar på svensk, Vintersagor. Av annen skjønnlitteratur nevner han Saabye Christensen og Kjetil Bjørnstad, sistnevntes Oda, som favoritter.

Sannsynligvis er Wergeland grundig lei kommentarer som spiller på navnebroren hans, som var onkel til hans tippoldefar. Det må imidlertid være lov å spørre forsiktig om det blir mye lyriklesning på sengekanten?

- Utover skolepensum har jeg ikke lest noe særlig av gamle Wergeland, nei, forteller hans etterkommer, som tydelig har hørt spørsmålet før.

Dagens Næringsliv 23. juni -93

FORBUD MOT FAGFORBUND

...Hagen mener at det viktigste forslaget i partiets økonomiske politikk er et forbud mot landsomfattende fagforbund og arbeidsgiverforeninger.

Forbudet skal sørge for at prisene i arbeidsmarkedet - lønningene - skal bli mer fleksible, slik at de også kan gå ned og ikke bare opp. Dette vil øke sysselsettingen mer enn hva beregningene utført av Statistisk sentralbyrå viser, mener Hagen. Han peker på at en mer fleksibel lønnsdannelse er et viktig tema i internasjonal debatt om arbeidsledigheten.

Dagens Næringsliv 16. august

BERGE SMØRER JOURNALISTER

Arbeidsminister Gunnar Berge tilbyr seg å betale enkelte journalisters reiseutgifter for at de skal dekke hans ledighetsseminar i Oslo. Presseforbundet tar avstand fra praksisen, og FrP-leder Carl I. Hagen mener det minner om italienske tilstander og lover at saken får etterspill i Stortinget.

- Gunnar Berge's informasjonssjef Erling Hansen bekrefter at "pressestøtte" er et vanlig fenomen. Hans erfaring er at 9 av 10 journalister takker ja til gratis reise og opphold. Men er det smøring?

Jeg vil jo gjerne at journalistene skal komme, og reisen er for enkelte aviser kostbar. Det ligger i sakens natur at det kommer flere så lenge vi tar noen av utgiftene, svarer Hansen på vegne av Berge. ....

Dagens Næringsliv 18. august. Vår kommentar; Da redaksjonen i "Heismontøren" ikke har fått et slikt tilbud, ser vi oss ikke i stand til å dekke Arbeiderpartiets valgkamp.

Red

NYTT HEISFIRMA I OSLO

Foretaksnr.: 966916087 Aksjeselskap

Firma EURO HEIS A/S

Forr.adr.:

Cecilie Thoresensv. 5 1153 Oslo

KapitalNOK: 50.000,-

Styre:

Rolf Gjølme Styreformann

Høvik skolev. 11 1322 HØVIK

Johnny Nilsen Styremedlem

Terje Pettersen Styremedlem

Virksomhetsbeskrivelse/formål:

Heismontasje, herunder salg, service og reparasjon av heisanlegg, rulletrapper og løfteanordninger av ethvert slag.

Norsk Lysningsblad 4. august 1993

UTRYGGE HEISER I ARENDAL

Det er hva vi kan oppleve allerede om et par år dersom kommunaldepartementet får det som de vil. Da kan alle **elektroinstallatørene** ta på seg den elektriske delen av arbeidet på nye og gamle **heiser**. Forskriftene som sier **hvem** som har lov til å arbeide med **heiser** blir i nærmeste fremtid forandret, slik at **alle elektrikere** har lov til å utføre dette arbeidet, ikke bare **heismontører** som i dag. Det vi her snakker om er altså arbeid som våre medlemmer i Elektriikerforeningen får tilført (ikke mister), derfor vil nok mange synes det er rart at vi er imot dette. Forklaringen på det er at vi som fagfolk er mere opptatt av sikkerhet enn av penger. Det å "skru på en heis" krever en ekstra utdanning utover det en vanlig elektriker har. I følge våre informasjoner er det kun noen ytterst få firmaer som har råd til å gi etterutdanning til sine elektromontører slik at de kan gjøre en tilfredsstillende jobb innenfor det fagområdet vi har i dag. Derfor er det helt utenkelig at noen vil kunne oppdatere seg på en forsvarlig måte innenfor et nytt fagområde. Frykten for at en av våre montører blir satt til å jobbe med **heis** allerede til neste år er stor.

Når det gjelder det **mekaniske** arbeidet på heisene (skinner, vektor, wire osv.) skal det bli slik at enhver mekaniker med litt tilleggsutdanning skal kunne ta på seg dette. I dag er det **heismontørene** som gjør det.

Det står i innledningen til nye forskrifter at det er nødvendig med disse forandringene for at vi skal tilpasse oss **Europa. Nå har denne tilpasningen til Europa gått for langt.**

Til slutt et godt råd til dere som kan;

Bruk trappene i 1993

**For styret i Aust-Agder
Elektromontørers Forening
Roald Axelsen**

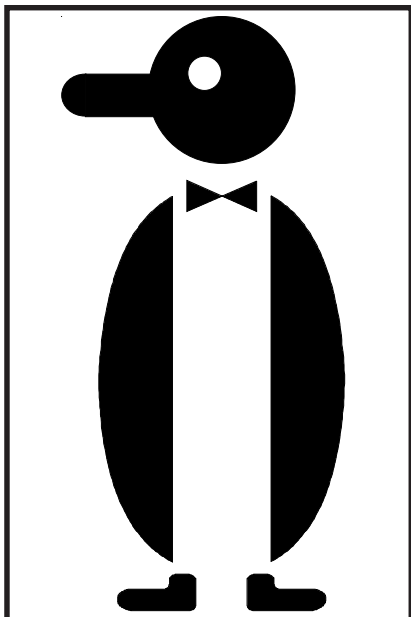
RYKTE - BØRSEN

"LOS PAMPAS"

Dette er en liten advarsel til lagene som sikter mot medaljer i årets heiscup. Los Pampas hadde tenkt til å trene hver onsdag f.o.m begynnelsen av august for å få de taktiske disposisjonene i beina, men i skrivende stund har regnværet hindret dette. Spillende trener, Per Arne "killo" Salo røper imidlertid at han ikke gir seg før alle på laget har vært tilstede på minst en trening. Disse foregår som regel på Ekebergsletta, men ondsinnete tunger hevder at laget like gjerne tar treningen på "Justisen". En ting er sikkert, i år har laget som ambisjon å vinne to kamper mot fjorårets ene. Redaktøren ønsker Pampas lykke til, og håper å få være med til tross for fjorårets pris for å alltid være med på et tapende lag.

NYE DRAKTER

Det fortelles at årets arrangør av Heiscupen har investert i nye drakter. Sikre kilder hevder at laget regner med å nå langt i år, da motstanderne vil få problemer med å spille fotball pga draktenes iøyenfallighet. Redaksjonen har mottatt en illustrasjon av Stahlklubbens nye image. Se tegning.

20 Spørsmål

Bilde 2

- 1: Hvem er dette?
- 2: Hva heter lederen i Oslo Sam-org?
- 3: Når var den franske revolusjonen?
- 4: Hvem er Grete Berget?
- 5: Hva gjør Kåre Sanden 28-29 august?
- 6: Hvor mange medlemmer har HMF i Oslo?
- 7: Og hva er gjennomsnittsalderen på disse medlemmene?
- 8: Hvem står som arrangør av Heiscupen -93?
- 9: Og hvor og når skal den arrangeres?
- 10: Hva står forkortelsen FFVA for?
- 11: Eller FFU?
- 12: Hvor er Bjørn Magnus Eggen?
- 13: Bruker Lars B Larson noen hodeplagg på fisketur?
- 14: Hvem er leder for HMF avdeling Østfold?
- 15: En forkortelse til, ABC for sykkelfolket - hva betyr det?
- 16: Hvor mange VM-gull har Norge tatt i friidrett?
- 17: Og hvilke utøvere er det som har tatt disse medaljene?
- 18: Hvilken dato avholdes stortingsvalget?
- 19: Hvor mange permitterte er det på Reber Oslo?
- 20: Hvilken partileder har foreslått å forby fagforeninger i Norge?

Svar ;

- 1: Age Bjelland, styremedlem i Reber-klubben.
- 2: Marti Nybakk
- 3: Det herrens år 1848.
- 4: Barne- og familieminister i Brundtland-regjeringen.
- 5: Han drar på raftingtur til Driva. (Lykke til og god tur)
- 6: Det er 36 medlemmer i Oslo.
- 7: Gjennomsnittsalderen for medlemmene i Oslo er 40,11 år.
- 8: Stahl-klubben Oslo.
- 9: På idrettshøgskolen i Oslo, 23. oktober kl. 09.00
- 10: Forum For Verdige Ansettelser
- 11: Forskrift om Faglig Utanning
- 12: Vet du det, så ring redaktøren.
- 13: Ja, en helt utrolig greie av en fiske-lue.
- 14: Øyvind Larsen.
- 15: Aker Brygge Cruising.
- 16: Norge har tatt 3 VM-gull i historien.
- 17: Grete Waitz, Ingrid Kristensen og Trine Hattestad.
- 18: 13. september.
- 19: Pr. dato 12 stykker.
- 20: Carl I Hagen, hvem kunne det eller være.

1-5 ...	Du er ikke særlig kunnskapsrik
6-8 ...	Du kan ihvertfall noe
9-11 .	Omtrent midt på treet
12-15	Slett ikke dårlig
16-19	Meget bra
20	Du er kunnskapsrik !

R e t u r :
Heismontørenes
Fagforening
Storgt. 38
0182 Oslo

Telefonnumre til Heismontørenes Fagforenings kon- torer

Oslo ___ 22 20 82 82 / fax 22 36 13 55 ___ Bergen ___ 05 29 21 03 (også fax) ___ Trondheim ___ 07 99 02 48 / fax 07 98 38 00
Stavanger ___ 04 58 14 40

Styret i Heismontørenes Fagforening

Verv	Periode	Navn	Adresse	Telf. privat/personsøker
Leder	92 - 94	Per Arne Salo	Brannfjellveien 19b, 1181 Oslo	22 57 28 43
Nestleder	93 - 95	Rune Larsen	Helsetlia 23, 1353 Bærums Verk	67 56 14 52 / 096 22 088
Sekretær	93 - 95	Henrik Wergeland	Waldemar Thranesgt. 62e, 0173 Oslo	22 60 40 40
Kasserer	92 - 94	Thor Utvik	Granatvn. 14, 1464 Fagerstrand	66 91 39 60
Studieleder	93 - 95	Terje Skog	Høybråthenvn. 71, 1086 Oslo	22 10 08 50 / 096 22 970
1. styremedlem	93 - 95	Steinar Johansen	Mannverk 62, 5030 Landås	05 28 75 35 / 096 13 300
2. styremedlem	92 - 94	Dagfinn Damm	Rødovrev. 20b, 1472 Fjellhamar	67 97 23 39 / 096 69 837
3. styremedlem	92 - 94	Lars B. Larson	Villvinvn.16, 3408 Tranby	32 85 01 61 / 096 32454
Lærlingansvarlig	93 - 95	Kristin G Frivold	Nedre Prinsdalsv. 165, 1263 Oslo	22 61 59 88
1. vararepresentant	93 - 95	Rodi Rabben	Kvitsteinvn. 40, 7027 Trondheim	07 55 57 00
2. vararepresentant	92 - 94	Kåre Sanden	Karuslia 30, 0966 Oslo	67 06 19 85
3. vararepresentant	93 - 95	Håkon Henriksen	Åsheimvn. 27, 2044 Frogner	63 82 16 22 / 096 94 248
4. vararepresentant	92 - 94	Atle Skaug	Stikkvn. 6a, 0967 Oslo	67 06 03 54 / 096 98 011

Andre verv i Heismontørenes Fagforening

Akkordkontrollør	92 - 94	Thor Utvik	Granatvn. 14, 1464 Fagerstrand	66 91 39 60
Verneansvarlig	92 - 94	Stig Øien	Myrliia 9, 1453 Bjørnemyr	66 91 48 30 / 096 99515
Redaktør	93 - 95	Vidar Holm	Tr.heimsvn.142B, 2020 Skedsmokorset	63 87 97 93

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Bergen	Steinar Johansen	Mannverk 62, 5030 Landås	05 28 75 35 / 096 13 300
Drammen	Lars B. Larson	Villvinvn.16, 3408 Tranby	32 85 01 61 / 096 32454
Hedemark/Oppland	Geirr Winnem	Ryllikvn 36 A, 2600 Lillehammer	61 26 01 29 / 097 42304
Kristiansand	Vidar Johanson	Eivind Jarlsgt. 30, 4632 Kristiansand S	042 96 978 / 096 15 267
Møre & Romsdal	Roger Taylor	Korsvika 35, 6006 Ålesund	071 26 744
Nord-Norge	Svein Åge Mikkelsborg	Vesterveien 3, 8061 Løpsmark	081 84 865 / 096 48 593
Oslo	Per Arne Salo	Brannfjellveien 19b, 1181 Oslo	22 57 28 43
Stavanger	Ingvar L Lahammar	Mjughøyden 8, 4048 Hafersfjord	04 59 11 49
Trondheim	Olav Athammer	Romolslia 56, 7029 Trondheim	07 98 28 64 / 096 90 982
Vestfold/Telemark	Bjørn Kristiansen	Rugtvedtmyra, 3960 Stathelle	03 96 18 72 / 096 23 886
Østfold	Øivind Larsen	Rødåsen 159, 1620 Gressvik	09 32 60 51

Klubbledere i heisfirmaene

Firma	Avdeling	Navn	Adresse	Telf. privat/personsøker
Access	Hamar	Erik Kristiansen	St. Olavsgt. 62, 2300 Hamar	065 24 199 / 094 48
Ameco	Oslo	Espen Holm	Ullersmov. 4c, 2040 Kløfta	06 98 16 57 / 096 71 604